

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Brașov, piața mare Nr. 22. — „Gazeta” este
Mercuria, Vineria și Duminică.

Prețul abonamentului:
pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. Tării esterne pe șase luni 14 fr. pe
an 28 franci.

Se prenumera:
postele c. și r. și pe la dd. corespondenți.

Anunțurile:
un'a serie garmondă 6 cr. și timbru de 50 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primesc. — Manuscripte nu se
retrimit.

Nr. 57.

Joi 20 Iunie

1882

Brașov, 1 Iunie.

A mai disparut una dintre figurile, cari au avut un rol însemnat în jocul diplomației austriace, dela 1866 încôce. Comitele Beust s'a retras din serviciul de stat și a demisionat din postul său de ministru plenipotențiar la Viena.

Numele acestui om de stat ne aduce în memoria o perioadă în veci dureroasă, perioadă înființării dualismului. Unii susțin, că avocatul nației maghiare, Franciscu Deak, este tată dualismului austro-ungar; foile centraliste din Viena revindica acum dreptul de paternitate pentru comitele Beust. Ciudat joc al întâmplării. După un șir lung de lupte pentru consolidarea interioară a monarhiei pe base constituționale, omilor de stat austriaci le susese în fine a se apropia de-o soluțiune.

Ministeriul Belcredi desfășură programul împacării cu Maghiarii, condiționată de recunoșterea principiului federalist, care pretindea respectarea drepturilor tuturor naționalităților între limitele posibile. Catastrofa dela Sadow'a împiedică dezvoltarea acestei politici moderate federaliste și în locul omilor de stat indigeni fu chemat a continua opera consolidării interioare ministrul unui stat mic strain, care nu cunoștea împrejurările și popoarele acestei monarhii și din proiectul unui sistem de guvernare federalist, c'unu guvern central puternic, se nasc dualismul, basat în supremația rasei maghiare și germane. Saxonul Beust învins asupra comitelui Belcredi și fu numit spre mirarea generală ministru austriac în locul lui.

Faptele petrecute dela 1866 încôce au pronunțat deja sentința asupra dualismului, înăgurat de fostul ministru al Saxoniei. Astăzi numai Ungaria mai reprezintă ideea suprematistă a lui Beust, partea de dincolo a monarhiei posedă un guvern federalistic. Opiniunea publică independentă maghiară a condamnat de mult dualismul, că contrariu dezvoltării libere a Ungariei. N'a mai ramas nimic din speranțele, ce le făcea omul de stat saxon monarhului nostru la 1866, decât neultimirea popoarelor, cari prin dualism au fost scurtate în drepturile și interesele lor de viață.

Intre aceste popoare noi Romanii amu fost cei mai îndreptățiți. Comitele Beust, când a ajuns ministru de externe austriac, în Octombrie 1866, de sigur că avea încă puțină cunoștință despre poporul nostru, de aceea nu e nici o mirare, că Ardealul și dreptățile noastre sancționate a cădiut victimă monstrului cu două capete dualistic.

Romanii din monarhia nu voru plange retragerea comitelui Beust din serviciul de stat. Numele acestui diplomat marcheză o pagină tristă în istoria noastră contemporană. Impregurări fatale l'au adus în fruntea monarhiei și recunoștem, că elu a făcut ce a putut, după capul și judecata lui. Acesta judecata înse ne sacrifică de totu unui elementu, care și așa ne era destul de ostil și care a sciut se ne ica totu, d'ér' n'a fost în stare a ne da nimic folositoriu în schimb.

Autograful magulitoriu, ce l'a adresat Imperatului comitelui Beust arată că motivu alu retragerii adâncile lui betranetic, (elu este adevărat de 73 de ani). Se crede înse, nu fara resonu, că și alte cauze au contribuit la demisiunea lui. Este foarte caracteristic, că „tat'a dualismului” se retrage cu totulu de pe aren'a diplomației într'unu momentu cându, conformu constatării camerei ungare, instituțiunea dualismului este amenințată mai multu că ori și cându.

Cronică evenimentelor politice.

Brașov, 1 Iunie st. n.
„Vocea Covurluiului” dela 18 Mai scrie următoarele:

În fine, scriindu instrucțiuni tuturor delegatilor din comisiunea a Austro-Ungariei unei propuneri Barrère. Nu putem încă să nimicu pozitivu, cu toate acestea ceea ce amu putut să văd: Dis'a ședința a fost foarte furtunoasă, și mai mult delegati prezentandu amendamente la propunerea franceză, dintre cari unele foarte însemnate, propunerea nu s'adoptat, căci, după regulamentul comisiunii, trebuia unanimitatea. Astfel d'ér' cestiunea s'a amanat până la următorul an, rămânendu, că puterile s' se întelégă pe cale diplomatică. Delegatul romanu ar' fi prezentat chiaru un proiectu negresit în sensulu vederilor dezvoltate în guvern în Camera cu ocaziunea ședinței delegatilor în acest'a cestiune.

Romanulu află că delegatul Bulgariiei la Comisiunea Dunarena din ordinul guvernului său, a refuzat să primască propunerea Barrère.

„Neue freie Presse” știe se istorisescă despre unu manifestu alu „Romaniei iridente”, ce s'ar' fi adresat cu ocaziunea ședinței d'leii de 10 Mai către toate „sub-comitetele” în Romani'a, Ardelu, Banatu și Bucovina. Acestu manifestu ar' fi îndreptat cu deosebire în contra prințului Carolu, cel din famili'a regala de Hohenzollern, și în contra Austro-Ungariei și ar' fi asid de vătămătoriu încâtu, dice „N. fr. Presse” i-ar' fi imposibilu de alu reproduce (?) Numai atâta pôte observă că manifestulu declara civilizațiunea amenințată din partea Germanilor dela miedia-nôpte și dela miedia-dî, predica uniunea rasei latine spre a dobori pe Germani (sic!), provôca pe toti Romanii fara deosebire de partida la lupta în contra strainului detestat și proclama de principalu punctu alu programei destituirea dinastiei Hohenzollern și formarea unui imperiu daco-romanu. Manifestulu fu tiparit într'o tipografia secretă din București.

Istoria cu tipografia secretă în care s'ar' fi tiparit famosulu manifestu pune capacu la toate. S'ar' crede, că raportorul este unu fugariu evreu din Russi'a, care visăza totu numai de sbiri și de tipografi și comitete secrete. D'ér' mai probabilu e, că inventatorul acestei organizațiuni și conjuratului daco-romane este vr'unulu din acești „șabli” inflacrați ai despotismului de rassa „șabli” orbului Weselenyi, cari au mersu în ambasadorulu austro-ungaru din București, și se cêra dela ei propagarea intereselor specifice ale maghiarismului în Romani'a. Mai multu ilu dore pe fantasticulu raportoru, că pe tronulu Romaniei se afla încă unu reprezentant alu familiiei Hohenzollern, care, în împrejurările grele actuale, mai pôte contă la ôrecare sprijinu alu puternice Germanie. Acest'a Germania înse, cându va audi din „N. fr. Presse”, că grozav'a „Romania iridenta” a jurat nimicirea Germanilor, se va decide negresit că se-o previna și se nimicscă ea mai curendu Romani'a, dându-o pe manile Ungurilor, Ac' se negresit dorinti'a secrete a raportatorulu.

Se vorbește — scrie „N. fr. Presse” — despre unu nou ar' manifestu la propunerea Barrère. Se dice, că elu va fi prezentat de Angli'a și că acesta amendamentu, comisiunea d'ér' va tramite alternativu câte unu delegat în comisiunea micșta, cu deosebire numai, că Austro-Ungari'a și Romani'a, fiindu membri permanenți în comisiunea micșta, trebe se renunție la dreptulu de a tramite pe delegatii lor, din comisiunea dunarena în comisiunea micșta. Sensulu acestui amendamentu este, că Austro-Ungari'a,

după ce a sacrificat deja votulu preponderant, se pârda acum și miculu avantaju de a avé din cându în cându două voturi în comisiunea micșta. Este foarte adevăratu, că același sacrificiu se impune și Romaniei, d'ér' acest'a n'a avut Austro-Ungari'a rost respinșă pasu cu pasu dela pretențiunile iei. Dacă amendamentulu anglesu va trece, atunci Austro-Ungari'a ar' fi pusă în comisiunea micșta lasandu la o parte ședința permanentă, p'aceeși trepta că Bulgari'a și Serbi'a. Nu de multu se dicea, că Angli'a a primitu în principiu propunerea Barrère; acum, după amendamentulu anglesu, pare a fi în tocmă precum dicea odată principiele de Bismarck, că „a primi în principiu”, nu este alt-ceva de câtu a respinge.

Diarulu diplomatiei ruse „Le Nord” se ocupa într'unu articulu de cestiunea Dunarei și după ce vorbește de prelungirea mandatului comisiunii Dunarene, asupra careia Russi'a ar' voi că se ia o hotărâre mai înainte de toate, trece la propunerea Barrère.

„Le Nord” dice, că acest'a propunere organiză comisiunea mixtă în sensulu austriac, de vreme ce ordinea alfabetica va da două voturi Austriei în anulu d'antaiu: votulu delegatulu germanu împreună cu alu său, apoi p'acela alu delegatulu austriac împreună cu acela alu ședinței austriac. Deci, anulu d'antaiu este otaritoru, și, în adevăru, în anulu d'antaiu voru fi votate regulamentele și numiti aginti însărcinați cu executarea lor. După cum se pôte vedé, totulu sta aci. În schimbulu acestei concessiuni, Austri'a acorda legatur'a între esistența comisiunii mixte și prelungirea pentru 7 $\frac{1}{2}$ ani a comisiunii europene. Apoi „le Nord” adauge:

„Toate acestea sunt diametralmente opuse cu tratatul de Paris din 1856, cu tratatul dela Londra din 1871, precum și cu tratatul dela Berlin din 1878, care au stipulat că, odată sarcin'a s'a tehnica indeplinită comisiunea europeană se va disolva și va fi înlocuită c'o comisiune tiemurâna. Comisiunea europeană a fost prelungită în 1871 pentru doi-spre-diece ani, adevăratu în 1883; d'ér' tratatele n'au prevediutu o comisiune mixtă care se înlocuiescă comisiunea tiemurâna stipulată dela Portile-de-Feră până la gurile Dunării. Din punctulu de vedere d'ér' alu faptelor și alu dreptului, adevăratu alu tratatelor, singurul în care ne punem în acestu momentu, toate acestea nu pară nici cum regulate. Se cunoșc destulu de bine principiile care dictăza într'unu chipu neschimbatoru conduita guvernului rus în asemenea materii, pentru că se nu fimu convinși că de și nu contesta puterilor dreptulu de a-si modifică otaririle lor primitive, elu va cere să se necă printr'o discușiune și o întelégere între cabinete asupra cestiunilor în litigiu.”

Responsulu cabinetulu egiptenulu la nota anglo-francesă din 11 Mai dice: „Cestiunea ridicată de Angli'a și Franța privește ordinea interioară a Egiptului. Dacă cele două puteri au de gându se atingă politic'a generală, s'ar' cuveni să se supuna cestiunea Turciei, putere suverană a Egiptului. Kediulu acceptandu nota anglo-francesă, Mahmud-Barodi-pasia, ședința alu consiliului, i-a înmanat unu documentu, în care declara, că acest'a acceptare este contrară cabinetulu, de vreme ce intervențiunea straină este o lovire adusă drepturilor Sultanului, și că prin urmăre ministerulu întregu demisionăza.”

Se anunția dela Cairo: Ulemalele, notabili deputațiuni de studenți și de comercianți s'au dusu la Kediulu spre a i cere se numescă pe Arabi-pasia, ministru alu resbelului. Kediulu a implinitu acest'a cerere; Arabi-pasia a datu consuliilor sigurantia, că ordinea nu va fi turburată.

